

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethet: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztész P. kereskedéseiben.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztész Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyitlér sora 20 kr.

A bankkérdés.

Pest, mart. 1.

☉ Pénzügyérünk bankpolitikája ez uttal sem jutott zöld ágra, bár miként palástolgasák is ezt némely lapok: a Bécsben járt alkudozók egyhangú némasága hangosan jelzi a fiascot.

A bankkérdésnek, nem is számítva azt az ominosus 80 millió lebegő adósságot — három éle van: a pénzérték kötelező egysége, az ércfedezet mikénti megszerzése, eshetőleg kétféle osztása, s mindezeket megelőzőleg a valuta helyreállítása; az osztrák kormány és a National Banknak sikerült ezuttal is a dolognak mind e három élet a magyar államérdek ellen fordítani.

Most újból tapasztalhatni, mit tesz az, ha a kedvező pillanatot elszalasztjuk, s hogy a halogatás nem mindig a legjobb taktika; annak idején nem kell vala a cunetatori szerephez ragaszkodni, — utóbb nem a helytállás, hanem ép az ajtóval a házba rohanás rontott a dolgon, s a kifejlődést nemhogy előmozdította volna, hanem a mint látjuk, megakasztotta, a bankügyet zátonyra juttatta.

A mi pénzügyérünk úgy látszik a budai jegyzőkönyv megállapodásaiban kereste az archimedesi pontot, melyről a bécsi National Bankot kereskedelmünk és iparunkra oly károsan ható konokságából kimozdithassa; ámde az alkalmazott emeltyük nagyon is gyengéknek bizonyultak: ezekkel az ügyet felemelni nem csak elejteni lehetett; s ma már e másodszor is megkísérlett megoldás mikéntjét még csak sejteni se lehet.

A szép theoriát kinevette a praxis.

Pénzügyérünk azt vélte, hogy a budai jegyzőkönyv megállapodása, mely szerint a pénzérték egységének kötelező volta kimondott, támpontot nyújt Magyarországra érdekeinek méltányos kielégítésére; im azonban utóbb Bécsben hiába vitatta azt, hogy ez két bankkal is fenntartható; az osztrákok ellene fordíták a gyakorlatot és kimutatni igyekeztek azt, hogy két bankkal nem lenne pénzegység, hanem kétféle agio, a mit az ércfedezet beszerzéseig bizonyonnyal nem lehetne kikerülni, sőt talán azután sem; hangsúlyozták osztrák részről a bankegységnek szüksége mellett indokul a közös vámenterületet, az indirect adók egységét is; ők másképp óhajtják az ércfedezetet beszerezni, tehát a valutát helyreállítani, másképp a bankigazgatást berendezni, úgy t. i. hogy bank nem lehet kettő, csak egy s ez egynek igazgatói közé jusson be néhány magyar is — az az: önálló magyar bank sehogyse létesüljön, sőt a National Bank se fogadja el, ne létesítse a bank dualismust.

E részben nagyon érdekesekek a bank legbelsőbb ügyeibe beavatott nagy bécsi lap leleplezései.

A „N. Fr. Pr.” adatai a következők: A tárgyalások meghiusultaknak tekinthetők, legalább a budai egyezmény és a bécsi alkudozások teljesen elütnek egymástól. Budán három főponton megegyezett a két pénzügyminiszter; Bécsben részletezni kellett volna azokat, hogy az osztrák bankkal közösen megindítandó tárgyalásokra nézve megállapítások a helyes alap. Ámde csak most merültek fel valójában az ellentétek a két kormány között.

Mindjárt az első pontnál, a mely különben sarkalatos, kitűnt a két fél közti lényeges eltérés. Kerkapoly megbízottjai, a budai egyezmény első pontját t. i. a pénzérték kötelező egységét úgy magyarázták, hogy az semmiképp sem ellenkezik Magyarországon azon jogával, hogy külön bankot állítson, esetleg ugyan a bécsi bank

közbenjöttével, de a magyar törvényhozás és kormány kizárólagos rendelkezése alatt. A két bank jegyeinek kölcsönös elfogadása iránt azután kartelt kötne a két intézet. Az osztrák pénzügyminiszter képviselői lehetetlennek nyilvánították, hogy két külön bank mellett egyenlő értéke lehessen a kétféle bankjegyeknek, s e mellett a közös költségek, a vámentesség s a közvetett adók folytán támadható különbségeket is fölhozták; mire a magyar biztosok azzal feleltek, hogy itt az államjegyek szolgálhatnak fizetési eszközül. Az osztrák biztosok beleegyezének abba, ha a bécsi bank egységes közgyűlése által részben magyarokból választandó igazgatóság vezetése alá kész a bank Budapesten is intézetet állítani, csak hogy ez a bécsivel összefüggő egészet képezzen.

Eltérés létezik még a két kormány között az ércfedezetre nézve is, a mennyiben a magyar biztosok a harmad részben fedezetet ajánlják. A 80 milliónyi bankadósság iránt legnagyobb, a közeledés, a mennyiben egyezőség oly módozatot terveznek, mely szerint ezen tartozás a két bank jövedelmei által fokozatosan törlesztetnek.

A valuta helyreállítására nézve is, a magyar pénzügyminiszter egy közösen fölveendő 300 milliós ezüstkölsönt javasol, a melylyel az államjegyek beváltandók lennének. Az osztrák pénzügyminiszter ellenben, hogy a külön magyar bank létrejöttét megnehezítse, hosszabb idő múlásával s külön pénzügyvel nélkül akként kívánja a valutát rendeztetni, hogy a két állam jövedelmi feleslegeiből bizonyos arányban fokként törleszse az államjegyeket.

Tekintve a fennebbi adatokat, csak azt az egyet feleli ki a practicus számító National Bank és az ő érdekét annyira szívén hordozó osztrák pénzügyér, hogy Magyarországon a többség ugyan első sorban inkább óhajt a bécsi bankkal kötendő dualisticus compromissummal segíteni hazánk pénz-miseréjén; de ha meggyőződnek arról, hogy a pénzérték-egységet s az agio-különbség elkerülését továbbra is a magyar ipar és kereskedelem megbénítása árán kell megvásárolnia — nó akkor aligha Kerkapoly theoriáin túl nem teszi magát s ott keresi majd a mentséget és orvoslatot, a hol legjobban feltalálja; ekkor azután minden hazai párt azon lenne, hogy az önálló magyar bankot minden áron megteremtse, mit sem ügyelve az agio különbségére. Mert hát arról van szó, hogyan távolíttassék el pénzügyeink feje felől az a monopolszerű Damos-les-kard, — hogy valjón nem lesz-e akkor kétféle értékkel forgó bankjegy a birodalomban — ez csak másodrendű kérdés, melynek Magyarország közgazdászati érdekeit feláldozni bizonyonnyal egyetlen magyar pártnak sem jut eszébe; hie Rhodus, hie salta! s a mit egy egész nemzet akar az megszűnik theoria lenni: lesz olyan találó praxissá, melynek útját a legkormófontabb számítás, s a még egyszer oly furfangos taktika és finom cselszövény sem állhatja hosszabb időre.

Ezt kellene meggondolni azon bécsi uraknak, kik most nem először szakítják meg a bankalku fonalát, bár tudhatnák, hogy a lehető pénzzavar és a bizonyos közgazdászati romlás közt Magyarországnak sem lesz nehéz a választás.

— „A honvédelmi ministerium működése” című jelentés igen érdekes adatokat tartalmaz a magyar honvédség intézményének fejlődéséről s jelen állapotáról. 1868-ban volt a gyalogságnál a tetteges állományban 394 tiszt, 8250 honvéd; szabadságolt állományban 120 tiszt, 58,869 honvéd, összesen 514 tiszt, 67,119 honvéd. A lovasságnál tetteges áll. 64 tiszt, 1120 honvéd, 1104 ló; szab. áll. 19 tiszt, 1200 honvéd, 65 ló; összesen 83 tiszt, 2320 honvéd, 1169 ló.

Az egész állomány 597 tiszt, 69,339 honvéd és 1169 ló. — 1870-ben az egész honvédség állománya volt 834 tiszt, 115,927 honvéd 4845 ló. 1871-ben pedig: 1236 tiszt, 133,636 honvéd és 5273 ló. 1872 végén a létszám következő: a gyalogság: tett. áll. 845 tiszt, 9824 honvéd; szab. áll. 385 tiszt, 140,190 honvéd; összesen 1220 tiszt, 150,014 honvéd; a lovasság: tett. áll. 87 tiszt, 1605 honvéd, 1360 ló; a szab. állományban 123 tiszt, 5075 honvéd, 4552 ló; összesen 210 tiszt, 6670 honvéd, 5912 ló; a szörlővegek: tett. áll. 8 tiszt, 328 honvéd, 220 ló; szab. áll. 19 tiszt, 1253 honvéd, 780 ló; összesen 27 tiszt, 1581 honvéd, 1000 ló. Az egész honvédség állománya 1457 tiszt, 158 ezer 275 honvéd, 6912 ló. E csapatok 124 zászlóalj, 40 lovas-századot s 20 szörlővegosztágot képeznek. Ezen állományával a honvédség a közös véderőnek harczrendjében első sorban 7 hadosztályt és a harczászati tartalékban vár- és helyőrségekhez 10 elkülönített dandárt állíthat ki.

A fegyverzetre nézve a honvédség a Werndl-puskával van ellátva, mely az eddig ismert hátultöltő löfegyverek közül körülbelül a legjobb, mert 1200 lépésre hord s a gyorstüzéles egy-egy perczen vele 18—20 lövésig vihető. A lovasság egyrésze a Gaster-féle lovassági forgópisztolylyal van ellátva; ennek mintájára újabban nagymennyiségű gyalogtiszti pisztolyt is szereztek be. A szörlővegek közül 10 a Gatling, és 80 a Montigny rendszer szerint készül.

A pesti fegyvergyár évenként 50 ezer löfegyvert készíthet. E gyárral 10 évre szerződés van, mely szerint a ministerium attól évenként legalább 25 ezer fegyvert vásárol. A honvédség a szörlővegeken kívül következő járművekkel van ellátva: 90 szörlőveg, löszerkocsi, 82 négylovas és 162 kétflovas kézi fegyver-lökcsci, 20 szerkocsi, 120 köztárszékér, 12 egészségügyi társzékér; a még szükséges más szerek közelebb fognak beszereztetni. A lovak bevásárlásának átlagos ára volt 1870-ben 175, 1871-ben 175, 1872-ben 503 frt, minthogy ez évben 302 nehéz hámos-lovat vásároltak a szörlővegekhez, mi az átlagot nagyon fölemelte.

A honvédség összes ingó államvagyonának pénzértéke 1871 végén 13,197,244 frtot tőn. A honvédszászlóaljakban eddig 67 lövészegylet alakult, 17 pedig alaculóban van. A Ludovika-akadémia igazgatósága és tanári személyzete áll: 2 törzstiszt, 9 százados, 3 alattas tiszt, 1 hadbíró, 1 honvédorvosból. A tanulók száma: alattas tiszt 25, hadapród 100; a honvédségbe szolgálatra be van rendelve 4 altiszt és 22 honvéd.

Ezen kívül van hat polgári állású tanár és 4 oktató, továbbá 32 polgári állású hivatalnok, 43 ló. A Ludovika-alap tett 1872 végén kötvényekben 1,595,503 frtot készpénzben 44,572 frtot. Ezenkívül 81,260 ft erejéig több alapra nézve a tárgyalások még folyamatban vannak.

Legújabb táviratok.

Versailles, febr. 28. A 30-as bizottmány jelentésének tárgyalása folyamában azt mondja Gambetta, hogy az országnak tudnia kell: köztársaságra, vagy monarchiára vezetik-e. Ő elveti a 2-ik kamara felállítására iránti javaslatot. A kamra felosztását egy millió aláírással kérvényezik. A republikánus párt a köztársaságot az ősi jogokkal és szabadságokkal kívánja. Ő visszatartja a fegyvert, melyet a 30-as bizottmány a demokracia ellen követelt. Gambetta támadásai ellen. A kormányt egyetértés éretett el, nem a monarchia vagy köztársaság felett, hanem a bordeauxi egyezmény elég tágas semleges terén, s ezt a bizottmány nem adhatja fel a nemzetgyűlés jogaiba való beavatkozás nélkül.

Broglie és Audifret Pasquier a szó szigorú értelmében véve nem csatlakoznak a köztársasághoz, hanem a közgyűhöz. Reméli, hogy a nemzetgyűlés nem pártolja azon törekvéseket, melyek a 30-as bizottmány kibékülési művének lerontására irányozták. — Du Temple (legitimista) mind a javaslatot, mind a kormányt hevesen megtámadja: minek folytán rendre utasított. — Laboulaye pártolja a javaslatot, mely nem ugyan Gambetta köztársasá-

gát, de a conservatív köztársaságot készíti elő. Pártolja a 2-ik kamra felállítását.

Brisson (radicalis) azt kívánja, hogy a bizottmány vagy a kormány adjon felvilágosítást, vajjon a terv az izenet keresztülvitale-e. Thiers kinyilatkoztatja, hogy a kormány a részletes vitában adand felvilágosítást. — La Rochefoucauld azt kívánja, hogy Thiers az általános vita befejezése előtt fejtsse ki nézeteit. Az általános vita bezárása iránti indítvány elvetett és az ülés bezárattott.

Bécs, mart. 1. A birodalmi tanács mai ülésében, a hivatalnokok fizetésének szabályozására vonatkozó tvjavaslat feletti részletes vitában, az összes § ok a bizottmány indítványai szerint fogadtattak el; az 5. § azonban Forster módosítványával, mely szerint a X-ik rangfokozatu fizetés 900, 950 és 1000 ftból áll.

Madrid, mart. 1. A nemzetgyűlés minden közbejött eset nélkül folytatá a rabszolgáknak Portorricoban megszüntetésére vonatkozó tvjavaslat feletti vitákat. A tartományokból igen megnyugtató hírek érkeznek. A carlisták mindenfelől megveretnek a kormányi csapatok és az önkéntesek által.

London, mart. 1. Moret spanyol követ lemondott állásáról. Az irlandi katolikus püspökök a parlament irlandi tagjaihoz felíratot intéztek, hogy vonják vissza az irlandi oktatási billt.

Bécs, mart. 1. Az 1864-ki sorsjegyek mai húzásának eredménye:

sorozat	szám	nyert frt
1597	41	200,000
1130	83	50,000
3024	34	15,000
931	70	10,000

a többi kihuzott sorozatok 221, 733, 838, 3528.

Konstatinápoly, mart. 1. A török kormány csapatokat indított adunai kormányzószékhelyekbe, némelyek a bolgár mozgalmak által látják ez intézkedéseket indokoltaknak.

A székely pályadíj-ügyről hatodik közlemény.

Febr. 14-ki ötödik közleményem után első áldozók voltak a kolozsvári unitárius főtanodabeli „Önképző-kör” derék tagjai, kik egy emelkedett szellemű levél kíséretében beküldöttek hozzám 5 forintot, azon nyilatkozattal, „hogy rájok az eszme lelkesítőleg hatott, parányi adományukkal e lelkesedésnek adnak kifejezést, örvendenek, hogy kedves szülőföldjük népe történetének megírása valósulni indul, s kívánják: vajha e kis haza-rész sok vagyonsabb tanintézetének vagyonsabb ifjúsága a nemes czél előmozdításában őket felülmulnák!” Ezután Takács János m. kir. távirati főigazgató küldött be Pestről szintén 5 forintot, sajnálatát fejezve ki, hogy az oly buzgón felkarolt célra nézve jelenlegi körülményei szent kötelességének nagyobb mérvben teljesítését nem engedik meg; hasonló nyilatkozattal küldött be a Kolozsvári Közlöny útján Bálinth László lelkész is 1 forintot.

Nagy lendületet adott az ügynek Ugron János lelkes székely Primor hazánkfia, a ki Fiattfalról irt levele mellett beküldött egy 13858 számú, 1874 január elsői lejáratú szelvényű 50 frtos erdélyi urbéri kötvényt, melynek bérzei beváltási értéke a mai napi árfolyam szerint 38 frt 20 kr. volt, kívánva az eszme mihamarábbi valósulását. Hunyad vármegyében élő Németh László ur, ki a vidéken az áldozók közt egy arannyal szinte legelső jelent meg már korábban, most hazafias szellemű szép levelében gyűjtő ívet kért tőlem. „Nincs a tudománynak — úgy mond — egy ága is, mit kitűnő székely tudósok kitűnő eredménynyel ne miveltek volna; nincs a magyar királyságnak egyetlen területe, hol székelyek ne élnek, fel Csík-szentkirályi gróf Andrási Gyula birodalmi cancellár s külügyér ő nagyméltóságáig! Bár elszórtan élünk, mint a mezőkre elszállt méhek, de az anyakashoz, a szép Székelyföldhöz rajongva ragaszkodunk, s most, midőn a nagy következményű eszme ki van mondva, az együvé tartozást, a hű székely érzést tettel kell tanusítanunk. Ez minden igaz székelyre nézve szent kötelesség. Lehetlen ez indítványnak nem sikerülnie. Lenni kell Magyarországon s annak kivált Székely-

földén annyi lelkesedésnek, hogy pár ezer forintot a nagy közös célra, a székely nép és név dicsőségeért kiteremtteni tudjunk!

Elhatározó befolyása lesz — úgy tetszik nekem — ez ügyben a Lázár Mihály főispán ur érelyes és határozott föllépésének. Sepsi-Szent-György melegen vette ez ügyet — írja hozzám irt becses levelében a tisztelt főispán ur — a városban gyűjtésre bizottság alakult, a majorsági pénztárból szép összeg szavaztatott meg, a célhoz illő eredmény remélhető; igéri, hogy saját áldozatát is a gyűjtő-lővekekhez csatolva rö időn oly tudósítást küld hozzám, a mi Háromszék székelységéhez méltó lesz. Egy későbbi levelében ismét örömmel tudatja, hogy a székely nemzet Története pályadíj-ügye mindenfelől pártolásban részesül, a székely udvarhelyi polgármester gyűjtő ívet indított el, Háromszék alispánjával egyet érve a nemzeti ügyek többekét megnyertek, izek járnak szét, lényes eredmény remélhető.

Kézdi-Vásárhelyről Székely János ev. ref. lelkész és buzgó székely hazánkfia szintén mély érdekltséget tanúsító levelében írja hozzám: „hogy körükben a nemzeti ügy talányos részvétet keltett, a városi közgyűlés a majorsági pénztárból tetemes összeget szavazott meg, a gyűjtésre három tagu bizottság lón kiküldve; tisztelt tudósítónk egy pár száz forintot csak saját városukból remél. Idvezelve az eszmét, szerencsétlenni a kezdeményezőket és a nemes szívű áldozatra kész kolozsváriakat, kik valóban mindenütt megmutatják, hogy az erdélyrészi magyarságnak szemefénye, szíve gyökere; örömmel és remények közt néznek — így végződik a kedves levél — a cél érés és teljes diadal elé!”

Nagy Imre ur Csik Szeredából gyűjtő-ívet kér, hogy kötelemét leróhassa, Jakabházi Zsigmond ur Udvarhelyszék alsó vidékéről írja, hogy ivén 25 aláíró és fizető van, József-napra még annyit gyűjt s akkor beküldi; ivén — ugymond — az a nevezetes van, hogy egy maros-vásárhelyi név is előfordul. Valóban ez nevezetes, mert a mint a tisztelt olvasó-közönség tudja, onnan eddigelő csak az „Erdély” szerkesztősége küldötte be hozzáam adományát.

Az anyaországban a Hon tisztelt szerkesztősége eleinte buzgón vette az indítványt, írta, hogy körében gyűjtés foly, de az eredményről nyilvánosságra semmi részlet nem jutott. A Pesti Napló tisztelt szerkesztője febr. 19-ki 41-ik számában melegen ajánlta fel lapját a gyűjtés közegéül, maga aláírt 5 aranyat. gr. Péchy Manó követte 10 fittal, Cséry Lajos 5 fittal, a febr. 23-ki 45 dik számban gr. Széchenyi Béla is 20 fittot adott e célra, gyűlt együtt 35 fitt, 5 arany s a szerkesztőség a közhasznu czélt ismételve melegen ajánlta tekintélyes lapja tekintélyes közönségének figyelmébe.

Nem kívánva közléseimmel terhelni némeleket, a múlt héten nem tettem közzé semmit, de kifelé munkásságomat folytattam: felszólítást küldöttem M.-Vásárhely, Csik-Szereda, Székely-Udvarhely, S.-Szt.-György, K.-Vásárhely polgármesterekhez; felkértem nyílt hírlapi cikkben az öt székely főkirálybírókat, a tiszt karokat és bizottmányokat, írtam a háromszéki városok főispánjához, gyűjtőívek átvételére kériem fel Móríz István, Marosi Gergely, Jakabházi Zsigmond, Nagy Imre Boeskor Mihály barátimat, ugy Endes Gábor és gr. Lázár Miklós urakat, utóbbit a helybeli nagy Casino tisztelt tagjai-

TÁRCA.

Moltke a harcászati mestere.

IV.

Valahányszor nagy ember tűnik fel, mindannyiszor talál törpe ellenekre, úgy, hogy nem tudhatni, vajlon maga magának, vagy ellenségeinek köszöni nagyságát. A mindent előre látó Moltke és fejét vesztett ellenele közti különbség páratlan. Moltke ellenfele magatartását „megfoghatatlannak” kellett hogy nevezze. III. Napoleon hullája felboncsolásánál azonban ez eljárás megfoghatóvá lett, előttünk, mert a betegség, melynek áldozatává lett őt már akkor gyöngye-eszűvé tette. Moltke tehát egy ős tehetetlen emberrel, egy haldoklóval harcolt. E vizsgálódás alkalmas arra, hogy balzsamot öntsön a francia sebekbe, és a németek diadalmi büszkeségét kissé mérsékelje. A mint az ur tett, úgy tettek a szolgálk is.

Elveszik Saarbrückent, azonban a szomszéd, poroszoktól elhagyott, St-Johannban tovább engedik dolgozni a porosz távirát, mely minden lépüket jelenti Moltkenak.

Lovasságuk soha sem tart előszömléket, mint-ha nem is léteznék.

Észellenesen kétfelől válnak s e mellett még szét is forgácsolják erejüket. Az esztét vesztett Duorot, kinek a Duay hadtest van rendelkezése alá bocsátva, azt parancsolja, hogy Weissenburgnál álljon ellent, de ő maga egy napi járásnyira foglal állat, úgy hogy nem siethet segítségére. Duay csapatai nem állítanak ki előőrseket, és meghagyják magukat lepetni.

Mindenek dacára a weissenburgi ütközet nem diótelen a francziákra nézve, és azt bizonyítja, hogy egykor ismét tehetnek valamit, ha nem le-

nak bemutatása végett; levelet írtam minden erdélyi lapba, vagy azok szerkesztőjéhez, a Pesti Napló-ba, nagy tekintélyű székely és magyar urakhoz, kiknek nevét elhallgatnom a tisztelet parancsolja, a gyűjtő-ívet bírók nevét azért kelle kifejezmem, nehogy (a mit megtörténni láttunk) megbízatás nélkül, viszszaülőleg valaki a közönséget terhelje s az ügyet compromittálja. Szóval: egyéni belátásomhoz képest, mint magános, az eszme elterjesztésére és népszerűvé tételére a lehető megtettem.

Gyűjtő-íven sem hevert. Utóbbi közleményem óta aláírtak arra: Szabó Ferenc nyugalmazott főhadnagy ur, a tisztas agg férfi 20 fittot; örömmel várja — mondá nekem — s kéri az Istent, hogy kedves székely nemzete Történetét megírva lássa, Nemes József 2 fitt hasonló nyilatkozattal adott, Dobos Lajos Belényes vidékéről itt átutazó derék róm. kath. papnövendék 1 fitt, Boldizsár Ferenc 5 fitt, Kozma István 3 fitt, Simó Ferenc 50 kr., Tamási Sándor 5 fitt, Martin Lajos 1 aranyat, Abt Antal 5 fitt, Bedő Dániel 1 fitt, Zilahy Kiss Elek 5 fitt, Heigel József 2 fitt, Felméri Lajos 2 fitt, Valaki 1 fitt, Balázs Károly 1 fitt, Eperjesi László 1 fitt, Gyergyai Ferenc 1 fitt, Csiki Alajos 1 fitt, Varga Dániel 1 fitt, ifj. Filker Elek 1 fitt. Móríz István gyűjtőíven Maczedonfi Papp Vincze 3 fitt.

A múlt és ezen héten tehát kész pénzben (egy derék hazánkfia korábbi egy arany ígértét teljesíven s annak börzei értékét 5 fitt 18 krba számítván fel) valamint az urb. papir értéket is oda számítván, Takarékpénztárba tettem együtt 82 fitt és 38 kr. fizetetlen maradt a heti aláírásból, egy arany (értéke 5 fitt 18 kr.) és a bankó pénzbeli ígéretekkel együtt 38 fitt 68 kr. A Takarékpénztárban létem alatt érkezett oda a. Jósika Lajos 8 nmlga zentelki tisztjétől, tisztelt Csató János urtól 37 fitt 50 kr. küldemény, melyet hushagyó kedd estéjén nála volt barátb ságos vacsora alkalmával barátai s később azon vidéki lelkes ügybarátok tettek össze, e szerint: Máthé János adott 5 fittot, Csató János 5 fitt. Balassy Imre 1 fitt, Agh Ferenc 5 fitt, Telegdi Károly 1 fitt, Graca György ügyvéd 3 fitt, Lázár György 2 fitt, Balázs Lajos 2 fitt. Hilbi Gaál Áron 1 fitt, K. polányi Szánthó Mihály 1 fitt, Dajbukát Salamon 1 fitt, Királyi József 50 kr., Holczér Vilmos 1 fitt, Paskuj Márton 50 kr., Török Sándor 50 kr., Gitye György 50 kr., Sándor Pál 3 fitt, Fornett János 1 fitt, Horváth Zsigmond 1 fitt, Filesz 50 kr., Sebe Samuel 2 fitt, mely összeget azonnal takarékpénztárba is tettem. Az ötödik közleményben kimutatott s valósággal bejött 558 fitt 51 krhoz adva a mai nap Takarékpénztárba tett 119 fitt és 88 kr. összeget, a kitűzött célra mátol kezdve kamatoz 678 fitt és 39 kr. A mulkor kimutatott összes gyűjtési eredményben t. i. 646 fitt 13 krhoz adom már most (a régi hátralékból befizetett 5 fitt 18 kr. leszámításával) az ujonnan gyűjtött és tényleg befizetett 119 fitt 88 krt, valamint a be nem fizetett, de ivemen be-írvalevő 38 fitt 68 krt is, az egész székely pályadíj-alap ma tesz: 804 fittot 69 krt, mely összeghez a Kézdi-Vásárhelyen, S.-Szentgyörgyön, a Pesti Napló szerkesztőségétől és Jakabházi Zsigmond urnál levő, de még be nem küldött ígéretek és fizetések hozzá adva niúsenek.

Fogadják hálás köszönetemet nemzeti ügyünk pártra és személyre nem néző s érette fáradságot és áldozatot nem sajnáló minden barátai.

Kolozsváratt febr. 28-án, 1873.

Jakab Elek.

end kövülésben szenvedő parancsnoknak. Egy tiz zászlóalj, 18 ágyú és 8 lovas századból álló hadosztálynak, mely három hadtesttel bocsátódik csatába, tulajdonképen meg kellene semmisítenie; ez azonban félnapig verekszik, csak egy ágyút, 1000 foglyot és vezérét veszíti, nem üldöztetik, s harmadnap ismét csatázik Wörthnél. Tuljdonkép ezt a kiválóan előnyös posztót teile lehetővé, midőn egy kis erődre és egy meredek hegyre támaszkodott; azonban Moltke könyvéből kitetszik, hogy ő ezzel nem volt megelégedve, őt a győzelem nem vakítja el. Nem a bajoroknak, kik mint egy harmadrangu hatalom katonái, nem bírtak elég önbi-zalommal, hanem a merész poroszoknak kellett volna az előcsapatot képezni, akkor a reggeliző francziák nem ocsudhattak volna fel oly hamar a meg-lepetésből. Így azonban Weissenburgban három francia zászlóalj feltartóztatva a bajor, Bothmer-hadosztályt, a min nem csodálkozik az, ki a bajorok roz Podewl-fegyvereit látta, a mint hogy végtére is csak porosz segély nyomhatta vissza a francziákat. A Gaisberg ellen intézett roham páratlan bravúr-tény; midőn érzékeny veszteséggel meg-mászták, a magaslaton álló kastély minden roham-mal dacolt; míg a felvonásolt ütegek kétszáz emberből álló őrségét megadásra kényszeríték, az ellenséges zászlóaljakat többé látni sem lehetett. A harmadik hadsereghez beosztott lovas hadosztály még a Lauter mögött állott, így a győzelmet felhasználó üldözés lehetetlenné vált, s az ellenség-gel való érintkezés megszakadt.

Mintha látnók Moltkét, hogyan rázza parókáját és mormogja: Ép ugy ment a dolog, mintha semmi rendelkezés sem történt volna. A németeknek ezen, a francziákkal első ízben való összecsapására találnak Klauzewitz azon drasztikus szavai, hogy két egymással kezítúszra kerekedett hadsereg két részeghez hasonlít, a kik tántorognak, s az

Nyilvános számadás.

Az 1873. évi február hó 8-án a kolozsvári önkéntes tűzoltó egyeslet javára rendezett tánczvigalom bevétele.

Jegyek árából befolyt	1020 fitt —
Felül fizetések	233 „ 50 kr
összes bevétel	1253 „ 50 „
Ennek ellenében kiadások	715 „ 25 „
mely összeget a bevételből levonva marad	538 „ 25 „

tiszta jövedelem Önkéntes adakozások a következők: Gróf Bánffy Györgyné 50 fitt. Báro Kemény Gézőné 100 fitt. id. Gr. Bethlen Gábor 10 fitt. Biásini Domokos 10 fitt. Gr. Mikó Imre 3 fitt. Fogarasi Mihály püspök 10 fitt. Helfy Adolf 6 fitt. Nemes József 1 fitt. Levkovits 1 fitt 50 kr. Özv. Vinklerné 2 fitt. Ajtai László 2 fitt. Meisner János 1 fitt. Strasser Lipót 3 fitt. Hajós János 2 fitt. Weiss Mór 3 fitt. Florián Sándor 1 fitt. Miksa Imre 1 fitt. Bartha Ján. 4 fitt. Kerekes Márton 1 fitt. Miksa Imre 1 fitt. Kiss Sándor 3 fitt. Maurer Béla 3 fitt. Tallér János 1 fitt. ifj. Tauffer József 3 fitt. Foris Imre 2 fitt. N N 2 fitt. Stein Gábor 1 fitt. K. Papp Miklós 5 fitt. Széki Miklós 3 forintot. Midőn a nevezett tánczvigalom eredményét nyilvánosságra hozzuk, nem mulasztathjuk el a fennebb megnevezett felülfizetésekért az egyeslet nevében köszönetünket nyilvánítani.

bál bizots. elnök

B. Bánffy Kálmán,

Kalmar Dezső,

pénztárnok.

Barabas Ferencz.

jegyző.

Károly-Fehérvár, febr. 23-án.

A k.-fehérvári rom. kath. normális iskolában az 187²/₃-iki iskolai első félév végén tartott vizsgák következő rendben folytak le: február 20-án délelőtt: az első és második osztály; február 21-én délelőtt a harmadik osztály; február 22-én délelőtt: a negyedik osztály. A vizsgálat minden osztályban 8—12 órákig tartott. A vizsgákon jelen volt az igazgató méltóságos főtd. Reimisch Lajos, apát kanonok kerületi esperes, ki gyenge egészsége s hajlott kora dacára, érdeklődött az ügy iránt, vidám ifjú kedélyű; hogy az Isten kedvezőbb egészséggel sokáig éltesse, ezen nemes tisztének teljesítésére, az egyház és haza javára.

Finta Albert s. k.

főleleml tanító.

Külföldi hírek.

A „Times” római levelezője szerint Olaszország, Austria, s hihe öleg az európai hatalmak többsége elhatározá „félhivatalos” viszonyokat tartani fenn a jelen spanyol kormányval egy szabályszerű kormány megalakulásáig, melyet akkor Olaszország gyorsan el fog ismerni. Oroszország némi vonakodást tanúsít a spanyolországi jelen helyzet elismeréséül. A spanyolországi tudósítások folytán méltán hihető, hogy a legutóbbi ministerválság egy időre megelőzendő a várt népválsást. A consulok kívánatára a tengerészeti hatalmak hajókat küldöttek a spanyol partokra circálás végett saját alattvalóik oltalmára. A nagy európai hatalmak közül

lesz a győztes a melyik hamarabb talál az egyenes utra. A németek hamar reá találtak. Itt álltak a vörös nadragosok fedve egy szerföltött erős posztóban, kiket általában a világ első katonáinak tartottak, kiket eddig le nem győztek, s kik mesés öldöklő eszközökkel rendelkeztek. S mit látnak most? A jó fegyver rosszabbá tette a francia katonát. Niel sánczhányató taktikája fedezetre utasítá, most, fedezés nélkül tartózkodik előre nyomolni: fegyverét csipőjére támasztja, s gyorsan pazarolja el lökésleletét. Elsínt közelebb nyomulás megingatja s a chassapots előnyét megszünteti. Mihelyt az ágyuk is bele szólnak, a mitrailleuse ütegnek menekülni kell, a nélkül, hogy felelhetnének, mert leszereltetnek, mely alkalommal esett el Duay, ki e napoleoni győzelemalimánoknál állott. Ekkor azután zuztak törtek a németek, s ha Weissenburgnál csak gyengén dolgoztak, Wörthnél az ellent szétmorzsolták.

Tulajdonkép itt a két porosz hadtest egy-egy hadosztállyal vett részt a weissenburgi csatában és pedig a poseni ötödikkal, és a hessen-nassauai tizenegyedikkal. Ebből kitűnik, hogy Poroszország azon pillanatban eltér az általa feltalált területi hadtest rendszeről, mihelyt ezt a politika követeli, s a legkülönbözőbb tartományok legénységét egy és ugyanazon hadtestben egyesíti. Mennyit hallottuk a lengyeleket panaszkodni és dicsekedni a fölött, hogy nekik kelle a németek első győzelmét a francziákkal szemben kivívni, mert a kilencedik, poseni, hadosztály foglalta el a Gaisberget. Azonban, a névre hivatkozva ép így mondhatták volna valamennyi dzsadásról, hogy azok lengyelek, mert az ötödik hadtestben nem sok lengyel találatott.

E hadjáratban csak négy, mással nem vegyített tartományi hadtest működött t. i. a porosz, a pommeraniai, a brandenburgi és a szileziai, a többi hét hadtest legénysége összevegyítettelt, miután

3-an nem titkolták el azon véleményüket a spanyol kormány előtt, hogy maga Spanyolország érdekében óhajtott, hogy Portugall nyugalma ne háborítassék meg.

Loindából, febr. 27-én Lissabonba érkezett tudósítások szerint ott a nyugalom helyreállítatott. Azt állítják, hogy a lázadás nem bírt politikai jellemmel.

Páris, febr. 28. Az „Union” Alfonznak, don Carlos testvérének proklamációját közli a spanyol hadsereghez, azon felhívással, hogy egyesüljenek a carlistákkal. A proklamatio minden tisztnek rangfokozati előléptetést ígér. Hir szerint a carlisták hadereje 35,000 főre megy.

A „Temps” közli Castellar emlékiratának tartalmát. Az kifejté, hogy a köztársaság Spanyolországban a helyzet eredménye volt. Amadeus király tulajdonai dacára nem volt képes győzelmet kivívni a nemzeti érzület felett. — A kortesgyűlés kikiáltá a köztársaságot. Ez nem volt forradalom, hanem egy szükséges kanyarodás. — A spanyol köztársaság nem lehet Európában a viszály fátylaja. Ezen átalakulás tisztán belső és semmiféle viszonyban sem áll az Európát érdeklő politikai nemzetközi feladatokhoz.

Az emlékiratban ez mondatik: „Amerika és Schweicz már elismerték a spanyol köztársaságot; jogunk van remélni, hogy a többi hatalmak szintén elismerendik a köztársaságot. Ne kívánják tőlünk az idegen nemzetek, hogy mi erélyt tanúsítsunk, ha azok megtagadják tőlünk azon egyetlen dolgot, melyet tőlük kívánunk, t. i. erkölcsi támogatásukat.”

Oroszországnak Kiew, Volhynia és Podolia nevű kormányzóságai, melyek egykor Lengyelországhoz tartoztak, a bécsi lapok hírei szerint, paraszt lázadás van kitörőben az ottani lengyel földbirtokosok ellen. A mozgalom napról-napra szélesebb körben terjed s a nemes földbirtokosok komoly veszélyben forognak. Legelkeseredettebb az izgatottság Podolia, Owruk kerületében, hol a parasztok már több helyütt összecsoportosultak s formális támadást intéztek a nemesi kuriák ellen úgy, hogy katonaságnak kellett közbelépni.

Közép-Azsiából az indiai posta gonosz híreket hoz. Az orosz és angol birtokok közt tervezett határvonalall szomszédos tartományokban a haroz már egész élénkséggel foly a benszülött fedjedelmek közt, kik mögött Oroszország áll. Isai khán 4000 emberrel átkelt az Amu folyón és megszállotta Scherabadot (Afghanistan). E tartomány kormányzója Naib Alan khán készülteket tesz az ellenállásra, de az alatt éjszaktól, B kharából, Sirdar Ab durrahman khan támogatására, miből azt következtetik, hogy e fejedelmek Oroszország bujtotatásai folytán szövetkeztek Afghanistan uralkodója ellen, ki az angolokkal tart. — Jarkanddal az oroszok szerződést kötöttek. A perza schah állítólag, már Seistanba érkezett, és ott táborba szállt; kísérete 40,000 emberből áll. Jakub khán (szintén Oroszország parthíve) megjelent a táborban és gyakran értekezik a perza uralkodóval. — Khivában, a csapatokat kivéve, az utak mindenkire nézve elzárattak; senkinek sem szabad lakhelyét elhagynia. Ily körülmények közt az angolok India éjszakknyugati részében nyakra főre építik az erődket s nagyszerű hadgyakorlatokat tartanak a határon összevont táborokban, mert nem ok nélkül attól félnek, hogy mindezen

Poroszország az új tartományokban, s különösen a lengyelekben, nem bízott meg egészen. Hisz Posenben és Hannoverben csak egyetlen francia győzelemre várt a felkelés, s Poroszország elég okos volt nem vinni zárt tömegekben csatárra a lengyel és welf elemet. Azon nyolcz gyalog ezredből, melyek egy-egy hadtestet képeztek, az ötödik, poseni, és a tizedik, hannoverai hadtestnél csak két ezred volt az illető tartomány legénységéből; a többi hat ezred az ötödik hadtestnél nyugoti poroszok, szileziaiak és westphálókól állott. A Gaisbergen egyetlen nyugot-poroszországi ezred többet vesztett, mint a két poseni ezred együtt véve, s ezek között is tömegesen találtak németek, a mint-hogy ma is Magdeburgba viszik a poseni ujonczokat begyakorlás végett. Az új tartományok közül legtöbbet bízott Poroszország Hessen-Nassauba, mert a tizenegyedik hadtestben, mely a Gaisberget dél-keletről maszta meg, a kur- hesseniek és nassauiak képezték a többséget. Önként értetik, hogy Poroszország Elzász-Loiringiában még nagyobb elővigyázattal fogja a vegyítést alkalmazni. Valamint a francziák családok Metz előtt, midőn a kelet-poroszországi landwehrnek kiálltak: „Éljen a lengyel honvédség!” mivel a menekültek azt hitették volt el velük, hogy a keleti poroszok lengyelek, ép úgy megeshetnek majd rajtok a revanche hadjáratban ismét, hogy az „éljen Elzász és Lothringiával!” köszöntött elszak-lothringiai hadtest aczélek babbal fel.

A háboru ördögi elem, a melyen csak tüzeteljes merészséggel, párosítva azt hidegvérű számításal lehet uralkodni, ez áramlat hullámai közt a nagy Kristófként vitte Moltke vállain azon német diadalt, mely Európát átalakította.

K. A.

harcias néptörzsek a nyáron látogatást tesznek náluk Oroszország legjobb szerencsekívánataitól kísértetvén e vállalatukban.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, március 3-án.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legjutányosabban veszt fel bármily alakban hirdetések; s ha kívánatlik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny” kiadó-hivatala.**

— **A királyi udvart** f. hó 10-ére várják vissza Bécsből Gödöllőre, s udvari körökben úgy vélekednek, hogy körülbelül ápril közepéig marad köztünk a királyi család, s aztán Bécsbe költözik át. Ugyanazon forrás szerint ő felségeik távozása után azonnal hozzá fognak Gödöllőn a királyi lakhelyiségeknek kibővítéséhez, mely munkának őszig készen kell lenni.

— **Bécses ajándék Erzsébet királynénak.** Passaby olasz iparos pompás köpenyt készít a régi görögök által használt tűzhatlan byssusból, melyet a Tarente körül fogott osztrigafajok szolgáltattak. E köpeny a bécsi világkiállításon fog szerepelni s Erzsébet királynénak van szánva ajándékul. Az olasz kiállítási bizottság még egy második ily köpenyt is készített, mely szintén a bécsi világtárlatba küldetik s azután Amadé király neijének fog ajándékozni.

— **Gizella főhercegnő** számára készített album érdekében Bécs városa által kiküldött bizottság ülést tartott, melyben Geizer tanár bemutatta az általa az albumhoz tervezett czimlapot. A rajz a szeretet és hűség és Vindobona jelképeit ábrázolja s következő feliratot visel: „Gizella főherceggasszony ő fenségének Lipót bajor kir. herceg ő fenségével apr. 24-én való egybekelése alkalmából a os. k. biródműi fő- és székváros lakossága nevében a községi tanács.” A bizottság a rajzot némi apró módosításokkal elfogadta.

— **Allegoria márványból.** Kugler Ferenc pesti szobrász jelenleg a temesmegyei gyűlésterem számára, O. mos. Zs. főispán megrendelése következtében, egy domborművel készít, mely a király tavalyi útját fogja örökíteni s a világtárlaton is látható leendő azt a mozzanatot ábrázolja, midőn Ormos főispán a királynak bemutatott egy inséges paraszt családot. A király mellett láthatók lesznek gr. Lónyay, br. Wenckheim, Kerkapoly és Tisza miniszterek. A főispán lábánál egy árva gyermek az ujjában felállított árvaházra emlekedtet. A háttérben Pannónia a kja áldja meg a testvérösülő magyarokat és románokat.

— **A mükedvelői szövetség** által előadandó minikét darabból, tegnap d. u. a redouban, ismét próbát tartottak a szereplők; a jobbra először játszó tagok sok ügyesség és bátorággal mozognak, a miből a meglehetősen számú nézők azt ítélték hogy az előadás husvét első napján jól fog sikerülni. Megemlítjük itt Egressy Ákos művezető ur buzgalmát, kinek utmutatása nélkül bajosan lehetne győzedelmeskedni a kezdet nehézségein.

— **Helyes intézkedés.** Ugy halljuk, hogy vividánkban szombaton kezdve naponként este is adtnak leckeórák; helyes és észszerű intézkedés, így azok is részt vehetnek az oktatásban, kik a nappali órákban rendes dolgaikkal vannak elfoglalva.

— **A kolozsvári sétateregyelet** 1873. március 10-én reggeli 10 órakor a városház nagy termében közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1) Elnöki megnyitó beszéd; 2) a választmány jelentése 1872-ik évi működéséről; 3) egyleti és sétatéri számadás előterjesztése; 4) hét részvény kisorsolása; 5) számadás vizsgáló bizottság választása 1873-ra; 6) netaláni indítványok; 7) elnök, pénztárnok, jegyző s 4 választmányi tag választása; 8) jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kinevezése. A sétatér-egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1873. febr. 22-kén tartott üléséből.

— **Krémer és Reill** urak kirakatában közszemlére van kiéve egy diszes frakk, mely a bécsi világkiállításhoz készült.

— **A tavasz előhírnökei** a pillangók már nagyobb számmal láthatók, a szunyogok is tömegesen előjöttek, járják a légi táncot az eresz alatt.

— **Schütz József** városunk tisztaság polgára, ki életében jótékony ozérra és a szegények gyamolítására oly sokat áldozott, vasárnap jobb létre szenderült. A megboldogult sokáig volt curátora a kath. egyháznak s e tisztének gyakorlatában tekintélyt és humanitása által elfimerést vívott ki magának. — Béke a derék polgar hamvaival!

— **Gizella főhercegnő** menyegzője alkalmával (ápril 24-én) a bécsi operaházban a „Szentiványi álom” adatik elő Mendelssohn zenéjével az udvari színház tagjai által. Ugy hallszik,

hogy az „Ellinor” balet és a „Hamlet” dalmű is ez alkalommal színe fog hozatni.

— **Iparos egyletünk** alapszabályai 20-ik cz. értelmében közgyűlést tart f. évi mart. hó 9-én délután 3 órakor. — Tárgyai: a. Igazgató-sági jelentés a lefolyt évről. b. Az igazgató választmány által előterjesztett költségvetés megvitatása és jóváhagyása. c. A vizsgáló bizottság kinevezése a számodások felülvizsgálására. d. Határozás az igazgató választmány javaslatai és egyesek indítványai felett. e. Az egyleti tagok évi részvény díjai meghatározása. f. Az alapszabályok megváltoztatása avagy módosítása. Miről a tagok tudomás vétel végett értesítettek. Kelt, Kolozsvárt 1873 febr. 25-én Az igazgató választmány nevében: Szabó Károly jegyző.

— **Rubel-hamisítók.** Egy idő óta Dél-Oroszországot hamis számrubeles jegyekkel özönlék el; sokáig kutaták a készítőket, végére is doni kozákok közt fedezték fel. Egy izraelita hajta végre a műveletet. Usti-Modwedizaban lakott Luchtanski fényképész, a ki rosszul dolgozott, tehát jövedelme is kevés volt, de azért fényes házat tartott. Az izraelita kém behelzélte magát a fényképésznél s midőn teljes bizalmat birta, megrendelt nála 30000 rubelt száz és huszonöt rubeles jegyekben. Luchtanski fivérével és Masszenikoffal már 3800 rubelt tevő jeggyel készen voltak, délután 4 órakor azonban már a rendőrség épen a munkán rajta érte őket. Mielőtt az ajtókat betörhették, a sajtók nagyrészt már összetörték s így a készítés módját nem sikerült felfedezni. Vannak még azon tájon hamis pénzgártok különösen a három rubeleseket készítőket hajhássza a rendőrség.

— **A chinai császár trónfoglalása.** Legelőbb feliratot nyújtanak át, melyben kéri: foglalja el a trónt. Erről kiáltvány adatik ki az egész birodalomhoz szűlő. A császár legelőbb ősei emléké táblái előtt fohászkodik; majd a legelső csillagász tudatja, hogy a szerencsés pillanat elérkezett, mire a császár egy elefántoktól vont és diszorszótól körülfogott aranyhintóba ül. Midőn a menet a nagy teremhez ér, a szertartásmester letérdelve kéri a császárt, foglalja el a trónt. A császár úgy ül a trónra, hogy arczozal délre fordul, megszólal a zene s az egész udvari személyzet letérdel a „Koro-tow”-ot oselekszik: kilencszer homlokukkal érintik a padozatot. Ez ünnepély után a császár, a kormányzója mindenkinek az ég alatt. Ezt a világnak kihirdetik s az erről szóló kiáltványt a phönix oszróból veszik elő. Ezzel a császár arany szekéren visszatér a palota családi lakosztályaiba.

— **Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról** február havában 1873 Bevételei: 1. Pénztármaradék a múlt hóról 72469 frt. 74 kr. 2. Betétek 83,351 frt. 86 kr. 3. Kamat, feldíj és váltódíj 10,909 frt. 28 kr. 4. Bélyegdíjakban 443 frt 25 kr. 5. 1270 esetben visszafizetett kölcsön 588,446 frt. 40 kr. Összesen 755,620 frt. 53 kr. Kiadások: 1. 1302 esetben kölcsön 584,634 frt. 08 kr. 2. tisztviselők fizetése 1069 frt. 99 kr. 3. Irodai kellekekre 153 frt. 67 kr. 4. Bélyegre 470 frt. 5. Kamat 112 frt. 80 kr. 7. Adóba 895 frt. 75 kr. 7. Betét visszafizetések 121,900 frt. 61 kr. Pénztármaradék 46,383 frt. 63 kr. Összesen 755,620 frt 53 kr. Kolozsvárt, február hó 28-án 1873 Tauffer Ferenc igazgató. Geltoh János fő-könyvvizelő. Kozák Ede pénztárnok.

— **A bécsi világtárlat helyiségeit** eddig 400 419 fizető egyén látogatta meg.

— **Sedant erősítik a francziák,** öt külerdőt emelnek körűe s így elsáncolt táborra alakítják; az öt erőd a Mont Piót-on Donchéryvel átellenben, a Marfél magaslatokon, La Moncelle irányában, Floingnál és a Mont d'Ingenen fog emeltetni. Ez által Belgium határán egy oly első-rangu vár készül, mely egész Nyugat-Belgiumot uralja.

— **Berlinben** Lessingnek és Humboldtnek emlékszobrok állítanak.

— **La Roche** bécsi udvari színész márc. 16-án ünnepli várszínházi tagságának 40 éves jubileumát.

— **Tömeges előléptetések.** A franczia hadseregben a porosz-francia háboru óta egymást érik az előléptetések. Közlebről csak a gyalogsághoz 110 ezredes, 131 alezredes és 588 őrnagy neveztetett ki.

— **Egy újabb Harpagon** hunyt el múlt hó 14-én Selmeczbányán: Schwarzman Adolf, egykori m. kir. pénzverdei tisztviselő s végzett bányász-akademikus. Még mint jól fizetett pénzverdei államhivatalnok kezdett földhöz ragadt fősvénységéről feltűnni azáltal, hogy leggyakoribb ebédje 2 krajzáros zsemleből állott. Később fősvénysége oly büntényre csábította, mely miatt hivatalától megfeszítotott. Betegsége ezután még iszonyubb lett, míg végre odaig alacsonyodott le, hogy személdombról személdombra járt ronnyokat szedegetni, s ha ilyenkor véletlenül egy rohadt burgonyát lett, a romlott részt kivágta, a többi zsebre tette, s lakásán, — mely elképzelhetlen piszkos, ronda lyukból, minden butor nélkül állott, — maga főzte meg, néha nyersen megette. 1867-ben a koronázási ünnepélyre felment, s oda és vissza, a majd száz mérföldnyi utat 9 krron

tette meg, azzal együtt, a mit Pesten elköltött. Utolsó napjaiban, midőn a legborzasztóbb inségben elhagyatva, betegnek fektet nyomorult lakásán, a rendőrségnek erőszakkal kellett a városi kórházba czipelni, hol nemsokára 49 éves korában óhség és nyomortól elaszva meghalt. Vagyonát lakásán elrejtve, piszkos rongyokba burkolva találták meg, mely nagyobbbrészt takarékpénztári betétekből s állampapirokból állott s összesen 14,000 forintra rugott. Végrendeletében, a helybeli prépost s többek kísérletei dacára szegényen élő fia és leánytestvérét mindenből kitagadta. 3000 forintot hagyott a városi kórháznak, melyben elhalt, 2000 forintot a szegény alapnak, 3000 forintot az evang. nőegyletnek, 1000 forintot a római kath. iskolának, 1000 forintot a bányamunkások gyermekei iskolájának, 1000-et a kisdödövodának, stb. szóval az utolsó krrig nyilvános intézeteknek.

— **Fafogyasztás.** Bécsben dacára a nagymennyiségű köszénnek a múlt évben 172,630 öl fa fogyasztott el.

— **Németországi** erődtésekre egy törvényjavaslat 68 millió tallért praeliminál. Ezen kívül 28 millió tallér már utalványozva van az elszász-lothringeni várak erődtítésére.

— **Wagner Richard,** mint hírlík, a bójtben nem fogja meglátogatni Budapestet; a rendezőtől tízezer forint biztosítását kérte két hangversenyért, de ezek elég ókosak voltak ily feleslegzőt követelést nem biztosítani.

— **Egy ház ára Nagy-Váradon** ezelőt 263 évvel. En Vanyay Fodor Benedek. Adom értécsítésére az kiknek illik, hogy vettem egy házat, az vitélő becsületes Martonossi Rátz Farkastul és az őcséltől ugyan Martonossi Rác Pétértől, mely ház vagyon Váradon Ujbécsben (mai Ujváros) az mely háznak egyfelől levő szomszédja Kis Ujbécs nevű utca, másfelől való szomszédja egy puszta, az mely volt Kerekes Andrásé, mely puszta mostan Basa Péterné számára vagyon, annak okáért az fe felül megvett házat, az melyet vettem, igaz áru szerint az felül megirt Rátz Farkastul és Rátz Pétertől ugymint készpénzen fr. 50 az mely ötven forintnak az áru szerint mostan felét mindjárt megadom, az felét pediglen ez jövendő szent Mihály napjára tartozom ő kegyelmeknek készpénzzel megadnom, melyet hogy ha akkorra meg nem adnék az vinkulumja fr. 100 legyen, azonképen Rátz Farkas uramék is, ha valami részben valamelyik vagy Farkas uram, vagy Rátz Péter uram, vagy házok népe közül valamelyik csak kisebbik is megakarnak háborítani, ugyanazon fr. 100 legyen az tilalma minden törvényben örök semmi remedium nem használnván. Ez dolog lett ilyen becsületes személyek előtt Váradon Ujbécsben lakó Fekete János előtt, ugyan Uj Bécsben lakó Török János előtt, ugyan Ujbécsben lakó Sölösi Vargha Mátyás előtt, ugyan Ujbécsben lakó Gyalai János Deák előtt. Datum Varadin Anno 1610 die 24 Julii. Fekete János, Varga Mattias, Rátz Péter, Gyalai János. Eredetije a biharmegyei muzeum birtokában van.

— **Francziaország hadi költsége.** A „Revue des deux Mondes” az utolsó háboru által Francziaországnak okozott költségről a következő számítást tesz: hadi kárpótlás 5 milliórd, 3.000.000.000 kamatja 2 évről 300 mil, a német csapatok eltartása 1872. júl. 1-ig 273.000.000, hadisarcz a megyékben 39.000.000, a németek által behajtott adók 49.000.000, requisitók 327 mil. Károk és veszteségek 141 mil. megrongált s rablott tárgyak 264.000.000, Páris város hadisarcza 200 millió, károk Szajnamegyében 70 mil., elmaradt adók 6 mil., kárpótlások 3 mil., összesen 6672 millió. — Ez összegbe nincsenek beszámítva a nyugdíjak, franczia hatóságok requisitói, államjavarok károításai a háboru, és a hadsereg ujjaszervezése tényleges költségei, melyekkel együtt a háboru összes költsége a „Revue” szerint felére a 10 milliórdot.

— **A franczia óragyártásnak egy csodaremeke** fog szerepelni a bécsi világkiállításon. Az órát a már régebben meghalt Rebella nevű munkás készíté s rajta nem kevesebb mint harmincz évig dolgozott. A mű minden része, kivéve természetesen a rugókat, egészen hegyi kristályból készült, s ötvenezer frankra becsülik.

— **Kutya-vonat.** A tér kimélese tekintetéből a lövonatu vaspályák és omnibuszok helyett egy berlini capacitás kis kocsikat hoz ajánlatba, melyek előtt kutyák helyettesitenék a lovakat.

— **A párbaj** egyik legnagyobb ellene Miklós czár volt. Egykor hadsegéde térdén állva kérte, hogy engedje megvívni. — A czár durván visszautasította a kérelmet. „De felség, kiáltott kétségbeesetten a hadsegéd, „meg vagyok becsületlenítve, meg kell verekednem.” — A czár ránczba szedé homlokát s kérdé, mit akkor ezzel mondani? „El-lenem társaságban arczul ütött!” — „Jer velem,” szól a czár röviden. És elment vele a szomszédterembe, hol esel-g az egész udvar együtt volt. Midőn a terem közepén volt, megfogta a hadsegéd karját és arczát, hol sértője arczul üté, megcsokolá. — „Menj békével,” szól a czár, „sértésedet agyoncsókoltam.”

— **Kutya adó.** Bécsben a kutyaadó behozatala után a kutyák száma nem hogy apadna, hanem inkább növekszik. Per 4 frtot számítva évenként 86 ezer frtra rug az adó.

— **Kéz nélkül szepirő.** A poszonyi kávéházakban egy olasz mutogatja a szepirás mesterségét, a tollat a kar hajlásába szorítja és a legsebb betűket veti.

— **Uj lap.** „Swornost” (Egyetértés) czim alatt virágvasárnaptól kezdve egy új magyar hazafias szellemű töl lap fog Besztercebányán hetenként kétszer megjelenni. Szerkesztője Kubányi Károly lesz.

— **Sajtóhiba.** Mult számunk színi recenziójában értelemzavaró sajtóhiba fordult elő, „Bankár és báró” helyett „Bankár és kalmir” téltelvén, mit ezennel helyreigazítottunk.

— **Bacchus skálája.** Biró: ön vádolva van, hogy az utozán részeg állapotban talaltatott. — Vádlott: a részeg szó ellen tiltakozom: kissé pityókás voltam, ez az egész. — Első tanu: Igaz, barátom kőtyagós volt, de nem részeg. — Második tanu: Azt nem mondom, hogy nem volt-e becsipve, de hogy elá zottlett volna, tagadom. — Biró: Utóvégre is ön ittas volt. Vádlott: Illuminált, kérem, illuminált egyszerűn, és ezt a törvény nem tiltja. Rendőr: Ugy be volt rugva, kérem, mint egy lengyel dzsidás, mint a csap. Vádlott: virágos jó kedvemben voltam, mondom. Denique Bacchus felkentje hűsre kezdült.

Nemzeti színház.

Szombaton, március 1-én „Uriel Akosta” szomorujáték 5 felv. írta Gutzkow. Némethy Irma (Judit) nagy bensőséggel személyesíté. Kovács Gyula a czimszerepben több jelenetben általános tetszést aratott. Dezső (Ruben) kitűnőleg tölté be szerepét. Márton (rabbi) szépen, kifejezésteljesen szavallt s a hatás is nem maradt el. Nem feledkezhettünk meg Parragh (Wanderstraten Manasse), Krasznai (Ben Jochai), Szentgyörgyi (De Silva) és Mátrairól (Ben Akiba) sem, kik szintén sok ilykezetet tanusítának. Közönség közép számmal.

Vasárnap március 2-án „Mátyás diák” Népszínmű 3 felv. A népszínművek ezen egyik öregapja a vasárnapi közönségre még mindég megteszi a hatást. Olyan mint egy jó kedvű vén invalidus, kin semmi áron sem foghat ki az idő vasfoga. A czimszerepát Egressy kitűnően személyesíté: a fiatal, kalandszerető Mátyás állt előttünk. Márton, Mátrai, Szentgyörgyi, Körözzsiné, Krasznai, Dékány Róza, Dezső és Kandi kitétek magukért. Átalában véve az egész előadás egybevágó volt s a tetszés jeleivel kísérte mind végig a szép számmal egybegyűlt közönség.

Idegének névjegyzéke Biásini szalodába Kolozsvárt március 1-én 1873
Mozsa Sándor birtokos Déésről, Kohn Gábor kereskedő Debrecenből, Linkler Samuel kereskedő Szegedről, Gräfler I. virig kereskedő Erfurtból, Tanczos János birtokos Déésről, Toth Endre kereskedő Sz.-Ujvárról Berger József birtokos Beszterezéről Szokolai Gyula birtokos Szamosújvárról, Téglás Gábor tanár Déésről, Barány Samuel kereskedő Mármaroszigetről, Hanter József csipke kereskedő Stutgárból, Singer Samuel kereskedő Nagyváradról, Stein Alajos kereskedő Pestről, Papp Mihály kereskedő Beszterezéről, Grishaber I. kereskedő Mohácsról, Ditmar Mihály községi bíró Hummersdorfból, Antalfi Gábor birtokos Áradról, Dritmai K. m. kir. honvéd kapitány, Luka Károly kereskedő Debrecenből, Hanko László kereskedő Kézdivásárhelyről, Kis Gábor kereskedelmi utazó Pesről, Szentkirályi Gábor birtokos Debrecenből, Friedman J. kereskedő Bécsből, Ganger János birtokos N.-Szebeiből, Szalai Gábor ügyvéd, Szegedről Rezesi Ferencz birtokos Szegedről,

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Március 1-ről. 1873 5% metalikus 71.35 nemzeti kölcsön 74.25. 1860-diki államkölcsön 104.25. Bankrészvények 982. Hitelrészvények 340.—. London 109.20. Ezüst 107.75 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.69 1/2

Földterhmentesítési kötvények: Magyar 81. 50. Temesi 79.—. Erdélyi 77.25. Horv. Szlavyon —.—.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

A Budai sűrshuzás 1-ső március kihuzott számok:

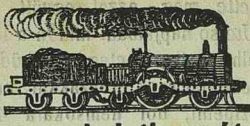
85. 82. 49. 49. 16. 20.

Ternó és számos ambó nyeremény. Közelebbi huzás N.-Szeben Temesvár.

Borza
m. kir. lottó-irodájából.

Bármely állású egyéneknek egy
ügynökség
könnyen elárulható cikkekre nézve és
kedvező feltételek mellett, átadható. Aján-
latokat írásban **F. M. 24** jegy alatt, e la-
pok szerkesztőségéhez bérmentesen kérünk
intézni. 739 1—3

(618) 4—*
A testi tisztaság
a leghatásosabb és biztosabb
óvszer minden, főként a járva-
nyos betegségek ellen. A min-
denemű kényelemmel ellátott
Diana fürdő
e részben mindenki igényeinek telje-
sen megfelel. Fürdővel nemcsak
csinnal berendezett helyiségben
szolgál, hanem fürdőket kádval
együtt is szállítanak ki a vá-
rosra minden időben, s a ki több
ily fürdőt óhajt használni, előfi-
zetés után a legmérsékel-
tebb árban biztosíthatja a pontos
kiszolgáltatást. **Gyengélkedők-**
nek a meghülés veszélyeinek elkerü-
lése szempontjából, egy **úveges**
zárt kocsi áll rendelkezésükre, mely
olcsó árban bármikor haza szállítja.
Kolozsavárrt, november hó 1872
A „Diana fürdő” igazgatósága

736 1—3
M. keleti vasút.

A magyar keleti vasút
maros-vásárhely — tövis — segesvári, kis-kapus — nagy-szebeni és tövis — gyula-
fehérvári vonalain f. é. **mártius 10-től** kezdve a 13., 14., 17., 18., 19 és
20. sz. vegyesvonatok közlekedése tovább intézkedésig beszüntetetik s a fent em-
lített naptól kezdve csak a 3., 4., 7., 9 és 10. sz. gyorsított vegyes-vonatok fog-
nak a részben megváltoztatott menetrend szerint naponként közlekedni.
A nagyváradi-kolozsavári vonal menetrendje változatlanul meg marad.
A fentebbi vonatok Gyulafehérváron csatlakoznak az I. Erdélyi vasútnak Buda-
pest felé és felől közlekedő 2. és 1. sz. személyvonataihoz.

A főigazgatóság.

AIGNER LAJOS
pesti könyvtárnál **Pesten** megjelent és általa
STEIN JÁNOS
egyetemi könyvtárnál **Kolozsavárrt** kapható és minden vidéki könyvkereskedésben
megrendelhető

„P á r t k ü z d e l m e k”

korrajz.
II. Rákóczy György korából, történeti és érdekes esemény és jellemfestéssel, a
Fenes és Gyula közti nagy döntő csata részletes leírásával, hazafias és morális
alapszöveggel
IRTA
Komáromy Ferencz
Ára 1 frt. o. é.

729

6—*

733 2—3
Biasini szállodában Kolozsavárrt
az éttermi helyiségek, konyhával,
vendéglős lakással, pinczével, az éte-
lek és italok árulási jogával 1873 aprilis
24-kétől bérbe kiadó. — Alkalmos vállalkozók sze-
mélyesen értekezhetnek f. é. mártius 1-ig Kolozsavárrt a
tulajdonossal. — Ugyanott egy tisztességes magános
asszony gazdasszonynak főuri helyre felvétetik, a ki
egy nagy háztájt kormányozni képes legyen.

Cséplőgépek
kézi-, vontató-, járgány-, víz- és gőzműködésre,
120 frton o. ért. ingyen szállítva és vámmentesen
Bécsig Árjegyzékek és rajzok kívánatra bérmen-
tesen és ingyen.
Ügynökök kívátnak,
Ph. Mayfarth és társa gépgyára majnai Frankfurtban.
737 1—18

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)
gyógyít levelezés útján a eskor szakorvosa **dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.**
E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt. 661 24—*

(738)

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS

az

EGYESÜLT ERDÉLYI TAKARÉKPÉNZTÁR

7,500 darab részvényére.

Engedélyeztetett a magas m. kir. kereskedelmi, ipar és földmívelési miniszterium 1873. évi január 17-ről kelt 639. sz. leiratával.

Részvénytőke: egy millió frt. o. é. 10,000 db. részvényben 100 frtjával,
melyekből azonban csak 7,500 db. bocsátatik nyilvános aláírás alá.

A T Á R S U L A T S Z É R E D E L I D K O L O Z S V Á R R.

Választmányi tagok.

Báró Bánffy Albert, nagybirtokos, a magyar földhitel-részvénytársaság választmányi tagja, a m.
keleti vasut alelnöke stb. **elnök.**
Simon Elek, az ügyvédi egyet elnöke, — **alelnök.**
Wagner Frigyes, „Dietrich Sámuel” cég főnöke, a kolozsavári takarékpénztár vál. tagja stb. **alelnök.**
Gróf Eszterházy Kálmán, Kolozs megye főispánja stb.
Finály Henrik, tanár, a kolozsavári kereskedelmi és iparkamara elnöke stb.
Gámán Zsigmond, — a kolozsavári kereskedelmi és iparkamara titkára stb.
Haller Rezső h. ügyvéd.
Hintz György, ágost. h. v. plébános, a kolozsav. gazdasági egyesület vál. tagja stb.
Korbuly Bogdán, a hitelbank és zálogkölcson-társulat igazgatója.
Korbuly Gergely, a kolozsavári takarékpénztár igazgatója.
Tauffer Ferencz, a kolozsavári segély-pénztár igazgatója.
Gróf Szapáry Géza, országgyűlési képviselő, a fővárosi közmunka-tanács alelnöke, a „Peti bank”
elnöke stb.
Cséry Lajos, országgyűlési képviselő, a hazai pesti első takarékpénztár választmányi tagja a
„Pesti bank” felügyelő-tanácsosa.
Brüll Miksa lovag, németalföldi főconsul, a hazai pesti első takarékpénztár választmányi tagja,
nagykereskedő, „Munk Mór és társa” cég üzlettársa stb.
Adler Dávid, bankár.

E vállalat célja egy hatalmas, jelentékeny részvény-tőkével ellátott intézetet alakítani,
— az alapszabályok 10. §. szerint az egész országban fiókokat létesíteni s e módon egyrészt az
alapszabályokban megjelölt üzletágokat életbe léptetni, másrészt pedig fiókjai felállításával által-
míen élénkebb kereskedelmi összeköttetést létesíteni az ország számos helyein.

A részvény-tőke az alapszabályok 3. §. szerint — a részvényesek elsőbbségi joga
fentartása mellett — még egyszer oly nagyra emelhető.

Kolozsavárrt, mint az intézet székhelyén a vállalat alapítása — az egész országai fontos
rendeltetése tekintetéből — osztatlan bizalommal üdvözlöttetett és a választmányi testületbe az
ország legtekintélyesebb polgárai léptek be.

Ezen körülmény, valamint az is hogy az intézetnek, jelentékeny tőkéjével fiókjai üzlet te-
vékenységének és már előre biztosított összeköttetése által több nagy intézettel a pesti pia-
czon terjedelmes hatásköre nyiland, jövedelmezőségének már előre is biztos kezességű szolgálat.

Végre jövedelmezőségének biztosítékául szolgál az is, hogy nemcsak a különféle hazai
takarékpénztárak részvényeinek értéke időről-időre folytonosan emelkedik, de maga, a helybeli
hatáskörrel bíró, erdélyi takarékpénztárak részvényei is annyira keresettek lettek, hogy azokat a
kibocsátási névszerinti értéken jóval felül fizetik.

ALÁÍRÁSI FELTÉTELEK:

1. Az aláírás 1873 március 6., 7., 8. napján történik.
2. Az aláírás ár 125 frt. o. é. részvényenként.
3. Az aláírás alkalmával 30 frt. fizetendő kezesség gyanánt készpénz, pénztárjegyek
vagy értékpapírokban. (Utóbbiak 10 % - el a napi árfolyam alatt.)
4. Netaláni tulajgyzés esetében lehető arányos leszállítás történik.
5. Az aláírt részvények után esedékes darabok (a kezesség különbeni elvesztése mel-
lett) további 25 frt lefizetése mellett, megtörtént felszólítás után, azon helyen veendő át, hol az
aláírás történt.

ALÁÍRÁSI HELYEK:

a) Magyarországon:

Pesten Hazai első takarékpénztár.
„**Pesti bank.**

Arad Aradi kereskedelmi és iparbank.
Baja Bajai takarékpénztár.
Bonyhád Bonyhádi takarékpénztár.
Debreczen Debreczeni kereskedelmi és iparbank.
Eperjes Eperjesi takarékpénztár.
Eszék Eszék-Alsóvárosi takarékpénztár.
Győr Győri takarékpénztár.
Hódmező-Vásárhely Hódmező-vásárhelyi takarékpénztár.
Kaposvár Somogy-kaposvári föld-, kereskedelmi és ipar-
hiteltársulat.
Kassa Kassai takarékpénztár.
Kecskemét Kecskeméti takarékpénztár-hitelintézet.
Komárom Komáromi kereskedelmi-, ipar és hitelintézet.
Közeg Soproni leszámítoló-bank fiókja.
Miskolc Miskolci takarékpénztár.
Mohács Mohácsi
N.-Becserek, Torontáli takarékpénztár és hitelbank.

N.-Várad Bihari kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank.
Nagy-várad takarékpénztár.
N.-Kikinda Nagy-kikindai takarékpénztár.
Nyitra Nyitrai takarékpénztár.
Nyíregyháza Nyíregyházi takarékpénztár-egyesület.
Pécs Pécsi takarékpénztár.
Pozsony Nyugat-magyarországi leszámítoló- és hitelbank.
Edi Tivadar.
Szabadka Szabadkai takarékpénztár és népbank.
Székeshely Székeshelyi kereskedelmi bank.
Szathmár Szathmári takarékpénztár-egyesület.
Szeged Szegedi hitel és zálogintézet.
Sopron Soproni leszámítoló-bank.
Szolnok külső-szolnokmegyei takarékpénztár.
Temesvár Eisonstädter S. és társa.
Ungvár Ungvári népbank.
Veszprém Veszprémi hitelintézet.
Zágráb Horvát leszámítoló-bank.
Zenta Zentai takarékpénztár.

b) Erdélyben.

Bánffy-Hunyad takarékpénztár.
Bethlen
Beszterce segélypénztár.
Brassó Első erdélyi bank.
Csik-Szereda segélypénztár.
Deés
„ takarékpénztár.
Károlyfehérvár takarékpénztár.
Kolozsavár kolozsavári „ segélypénztár.
„ „ segélypénztár.
„ hitelbank és zálogkölcson-társulat.
Kézdi-Vásárhely segélypénztár.
Maros-Vásárhely takarékpénztár.

Maros-Vásárhely kereskedelmi és hitelbank.
Maros-Ludas segélypénztár.
Medgyes
„
N.-Enyed
Szamos-Ujvár segélypénztár.
Székely-Udvarhely segélypénztár.
Szász-Régen
„
Szászváros
„
Ségesvár
„
Seps-Szt.-György
„
Szlágy-Somlyó takarékpénztár.
Torda segélypénztár.
„ takarékpénztár.

Pesti bank.

Nyomatott Gámán János oroköseinél Kolozsavárrt